

Ed.

440. Frumvarp til laga

um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma, og útrýmingu þeirra.

(Eftir 2. umr. í Ed.)

I. KAFLI

Sjúkdómar, er lög þessi ná til, og markmið framkvæmda.

1. gr.

Ákvæði laga þessara ná til eftirtaldra sjúkdóma:

1. Mæðiveiki.
2. Purramæði (þingeysk mæðiveiki).
3. Garnaveiki (paratuberculosis) í búfé.

Pessir sjúkdómar nefnast einu nafni fjársóttir í lögum þessum.

Ef aðrir næmir, áður óþekktir sauðfjársjúkdómar koma upp hér á landi, getur landbúnaðarráðherra ákveðið, að ákvæði laga þessara nái einnig til þeirra, eftir því sem við á.

2. gr.

Markmið framkvæmda þeirra, er lög þessi fjalla um, er að hindra útbreiðslu sjúkdóma þeirra, sem taldir eru í 1. gr., og vinna að útrýmingu þeirra með fjárskiptum innanlands, svo og með kynbótum og tæknifrjóvgun frá erlendum sauðfjárkynjum, er inn kunna að verða flutt í þeim tilgangi.

II. KAFLI

Um framkvæmdastjórn.

3. gr.

Landbúnaðarráðherra hefur yfirstjórn þeirra mála, er lög þessi fjalla um.

4. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar 5 manna framkvæmdanefnd (sauðfjársjúkdóma-nefnd), eftir tillögum landbúnaðarnefnda Alþingis, til þess að hafa á hendi stjórn þessara mála. Hann skipar einn nefndarmanna formann nefndarinnar. Nefndin skal skipuð til briggja ára í senn. Forfallist nefndarmaður á þeim tíma, er Alþingi er ekki að störfum, skipar landbúnaðarráðherra mann í hans stað, þar til Alþingi kemur næst saman.

Landbúnaðarráðherra skipar framkvæmdastjóra eftir tillögum nefndarinnar, og annast hann dagleg störf og framkvæmdir eftir því, sem nefndin felur honum og hann hefur umboð til.

5. gr.

Verkefni sauðfjársjúkdómanefndar er:

1. Að koma upp varnarlinum og hafa eftirlit með starfrækslu þeirra og viðhaldi.
2. Að hafa stjórn annarra sóttvarnaráðstafana, er um ræðir í lögum þessum.
3. Að hafa yfirumsjón með fjárskiptum, er landbúnaðarráðherra hefur samþykkt.
4. Að hafa umsjón með kynbótum sauðfjár, er framkvæmdar eru með innflutningi erlendra fjárvynja og tæknifrjóvgun.
5. Að vera ríkisstjórninni til ráðuneytis um þau mál, er lög þessi fjalla um.

III. KAFLI
Um varnarlinur og varnir.

6. gr.

Varnarlinur teljast:

1. Ófærar ár, vötn og jöklar eða fjöll, sem engar likur eru til, að sauðfé fari yfir.
2. Tvöfaldar gaddavírgirðingar.
3. Einfaldar gaddavírgirðingar.

Varðmenn skal hafa á varnarlinum til öryggis þar, sem sauðfjársjúkdómanefnd telur þess þörf.

Landbúnaðarráðherra ákveður, að fengnum tillögum sauðfjársjúkdómanefndar, hverjar af þeim varnarlinum, sem til eru, skuli vera áfram. Nýjar varnarlinur skulu settar upp á milli fjárskiptasvæða, eftir því sem samkomulag verður um milli framkvæmdastjórna viðkomandi fjárskiptafélaga og sauðfjársjúkdómanefndar, og að fengnu samþykki landbúnaðarráðherra.

Landbúnaðarráðherra ákveður skiptingu varnarlina í aðalvarnarlinur og aukavarnarlinur, að fengnum tillögum sauðfjársjúkdómanefndar.

7. gr.

Girðingastæði skulu valin, þar sem bezt skilyrði eru til varnar frá náttúrunnar hendi. Upprekstrarfélög og einstakar jarðir má svipta aðgangi að löndum sínum, ef nauðsyn krefur. Þegar svo stendur á, skal leitast við að bæta það með tilsvarandi löndum í skiptum, ef unnt er.

Verði ekki samkomulag um landaskipti, eða bætur fyrir misst land, skal ákveða bætur með gerðardómi, þar sem aðilar tilnefna sinn manninn hver og landbúnaðarráðherra tilnefnir oddamann. Bætur þær, sem þeir ákveða, greiðast af þeim, er landið fá, og miðast við notagildi landsins. Nægi það eigi, greiðir ríkissjóður og hlutaðeigandi sýslusjóður það, sem til vantar, að hálfu hvor.

8. gr.

Girðingar á aðalvarnarlinum skulu lagðar og viðhaldið á kostnað ríkissjóðs. Í girðingar í aukavarnarlinur leggur ríkissjóður efni, en hlutaðeigendur í héraði annast á sinn kostnað flutning efnisins frá hafnarstað og uppsetningu girðinganna, en viðhald þeirra kostar ríkissjóður.

Verði ágreiningur um skiptingu kostnaðar við aukavarnarlinur, sker landbúnaðarráðherra úr, að fengnum tillögum sauðfjársjúkdómanefndar.

Varzla meðfram varnargirðingum skal ákveðin af sauðfjársjúkdómanefnd, en framkvæmd af aðliggjandi fjárskiptafélögum á kostnað ríkissjóðs.

Reikninga um kostnað ríkissjóðs samkvæmt þessari grein úrskurðar sauðfjársjúkdómanefnd.

9. gr.

Skylt er ríkissjóði að viðhalda varnarlinum framvegis, þar til sauðfjársjúkdómanefnd, með samþykki landbúnaðarráðherra, ákveður að leggja þær niður.

Bændur eða upprekstrarfélög, sem lönd eiga að girðingum, sem lagðar eru niður, skulu hafa forkaupsrétt að þeim eftir mati dómkvaddra manna.

Pess skal jafnan gætt, að varzla og eftirlit með varnarlinum hvíli sem mest á herðum fjáreigenda, er búra þeim megin girðingar, sem fjárstofn er heilbrigðari.

10. gr.

Varðnienn þeir, sem tekizt hafa á hendur vörzlu við varnarlinur þær, sem um ræðir í 6.—9. gr., eru sýslunarmenn ríkisins, meðan þeir gegna því starfi. Varðmaður, sem yfirgefur varðstöð sína á þeim tíma, sem honum ber að vera á verði, eða vanrækir starf sitt á annan hátt, skal sæta sektum, nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum. Framkvæmdastjóri sauðfjársjúkdómanefndar hefur yfirumisjón og eftirlit með störfum varðmannna.

11. gr.

Skylt er vegfarendum, sem fara um hlið á varnargirðingum, að loka þeim tryggi-lega. Vanræksla í þessu efni, svo og skemmdir á hliðum og girðingum, varða sektum eða fangelsi, allt að þrem mánuðum. Skemmdir skal auk þess bæta að fullu.

12. gr.

Sauðfjársjúkdómanefnd er heimilt að fyrirskipa litarmerkingar á sauðfé, þar sem henni þykir nauðsyn bera til. Enn fremur getur hún bannað hvers konar litarmerkingar á sauðfé á ákveðnum svæðum.

13. gr.

Bannað er að flytja sauðfé yfir varnarlinur, nema með leyfi sauðfjársjúkdómanefndar. Sleppi kindur yfir varnarlinur, skal þeim tafarlaust slátrað. Einnig er varðmönnum heimilt að slátra kindum, sem þráfaldlega sækja á að komast yfir varnarlinu. Þær kindur, sem slátrað er af þessum sökum, skal bæta þannig, að eigandi fái fullt niðurlagsverð (haustverð) fyrir. Greiðast þær bætur úr ríkissjóði að svo miklu leyti, sem verð afurðanna hrekkur ekki til.

Landbúnaðarráðherra er heimilt, að fengnum tillögum sauðfjársjúkdómanefndar, að láta bann það, er um ræðir í þessari grein, ná einnig til annars búpenings, eftir því sem ástæða er til.

14. gr.

Sauðfjársjúkdómanefnd er heimilt að ráðstafa sauðfé á afrétt og í heimahögum, ef nauðsyn ber til vegna varnanna.

Nefndinni er enn fremur heimilt að fyrirskipa slátrun á fé, sem kemur fyrir í útréttum, ef henni virðist það hafa þýðingu vegna varnanna. Óskilafé og ómerkinga, sem koma fyrir í næstu byggðarlögum við varnarlinur, má ekki selja til lífs, heldur skal hreppstjóri sjá um, að því fé sé slátrað.

15. gr.

Heimilt er sauðfjársjúkdómanefnd og sveitarstjórnum eða stjórnum upprekstrarfélaga, með samþykki sauðfjársjúkdómanefndar, að fyrirskipa breytingu á upprekstri, fjallgöngum, smölun heimalanda og réttum, ef það telst nauðsynlegt til að hindra útbreiðslu fjársóttu eða til að tryggja vörzlu og árangur fjárskipta. Slikar breytingar teljast eigi brot á fjallskilareglugerðum.

16. gr.

Hreppstjórar, gangnaforingjar (fjallkóngar) og réttarstjórar í þeim héruðum, sem talin eru lítið sýkt eða ósýkt, skulu hafa strangt eftirlit með því í öllum réttum og fjallgöngum, að allar veikar eða grunsamlegar kindur, sem þar koma fyrir, séu

tafarlaust teknar úr fjársafni og einangraðar eða þeim slátrað. Sama skylda hvílir á bændum í þeim hérudum, við smölun heimalanda. Sömuleiðis ber öllum þessum aðilum skylda til að taka allar kindur, sem sloppið hafa yfir varðlinur, strax og þeirra verður vart, en gera skulu þeir það verð úr, sem unnt er, ef kindunum er slátrað.

17. gr.

Fáist vissa fyrir, að einhver fjársótt hafi borizt yfir varnarlinu, skal framkvæmdastjóri, í samráði við sauðfjársjúkdómanefnd, gera þær ráðstafanir til varnar útbreiðslu veikinnar, sem nefndin telur tryggilegastar, og er nefndinni heimilt að láta slátra hinu sjúka eða grunaða fé.

18. gr.

Leyni fjáreigandi veiki í fé sinu, skal hann sæta sektum, en verði það til þess, að veikin berist í ósýkt fé annarra, varðar það fangelsisvist.

19. gr.

Framkvæmdastjóra er heimilt, í samráði við sauðfjársjúkdómanefnd, að láta fara fram rannsókn á heilbrigði sauðfjár, eftir því sem hann telur þörf, til þess að afla upplýsinga um þá sjúkdóma, er lög þessi ná til.

20. gr.

Fjáreigendur, sem búsettir eru í byggðarlögum, sem talin eru ósýkt, eru skyldir til að gera viðkomandi hreppstjóra tafarlaust aðvart, ef þeir verða varir við grunsamleg veikindi í fé sinu eða annarra í því byggðarlagi. Sama skylda hvílir á eigendum nautgripa, ef grunsamleg veiki kemur upp í gripum þeirra. Hreppstjóra er skylt að bregða þegar við, er hann hefur fengið slika tilkynningu, og rannsaka, hvernig veikinni er háttáð. Nú telur hreppstjóri, að um einhverja fjársótt geti verið að ræða, og skal hann þá tafarlaust tilkynna það framkvæmdastjóra sauðfjársjúkdómanefndar, sem ákveður, hvað gera skuli til þess að fá úr því skorið, hvort svo sé, og hvaða ráðstafanir skuli gera að öðru leyti.

21. gr.

Sauðfé á sýktu eða grunuðu svæði af garnaveiki, má ekki reka í þróng girðingarhólf eða fjárhús á heimilum, þar sem veikin er ekki, eða önnur hús, þar sem heimafé er hýst.

EKKI má heldur reka fé, sem ætla má, að sé ósýkt af veikinni, í slík girðingarhólf eða hús á heimilum, sem teljast grunuð eða sýkt. Bannað er að geyma sýkt eða grunað fé í girðingarhólfum, með fé frá ósýktum heimilum.

22. gr.

Par sem sauðfé eða nautgripir er sýkt eða grunað af garnaveiki og eigendur óska að fá það rannsakað eða sauðfjársjúkdómanefnd telur það nauðsynlegt, skal rannsóknin gerð svo fljótt sem unnt er. Lyf, tæki, kennslu og leiðbeiningar skal þá leggja til á kostnað ríkissjóðs, en fjáreigendur kosta framkvæmd verksins.

Sveitarstjórnir skulu hafa umsjón með slikum rannsóknum í samráði við sauðfjársjúkdómanefnd.

23. gr.

Landbúnaðarráðherra getur, að fengnum tillögum sauðfjársjúkdómanefndar, fyrirskipað að slátra því búfé, er að lokinni rannsókn þeirri, er um ræðir í 22. gr., reynist sjúkt eða grunað.

Sauðfjársjúkdómanefnd ákveður bætur fyrir búfé, sem er slátrað, vegna þess að það reynist sjúkt eða grunað við rannsóknir. Bætur fyrir sauðfé skulu miðaðar við niðurlagsverð á haustdegi, en tekið tillit til fóðurkostnaðar, sem fallið hefur á það

frá síðustu haustnóttum, ef því er slátrað að vetrar- eða vorlagi. Nautgripi skal bæta eftir gangverði í þeirri sveit. Bætur þessar greiðast úr ríkissjóði. Híð sama gildir um fé, sem slátrað er samkv. ákvæðum 17. gr.

IV. KAFLI Um fjárskiptafélög.

24. gr.

Sauðfjársjúkdómanefnd gerir tillögur um hagfellda skiptingu þeirra lands- hluta, þar sem sauðfé er sýkt af fjársóttum, í fjárskiptasvæði.

Við skiptingu þessa skal tekið tillit til:

1. Öruggra varnarlinna, sem fyrir hendi eru, og skilyrða til að setja upp nýjar varnarlinur á sem öruggastan hátt.
2. Takmarka upprekstrarlanda og aðstöðu með tilliti til fínaðarferðar og fjall- skila.
3. Aðstöðu til, að sauðfjárlátrun, og fjárrrekstrum i sambandi við hana, verði þannig fyrir komið, að eigi stafi sýkingarhætta af og hagkvæmt sé.
4. Möguleika til að útvega nýjan fjárstofn í stað þess sýkta, jafnóðum og fjár- skipti fara fram, samanber V. kafla þessara laga.
5. Annarra aðstæðna, er fram kunna að koma og að dómi sauðfjársjúkdóma- nefndar geta valdið nokkru um, hvort fullum árangri verður náð við fjárskipti og aðrar aðgerðir til útrýmingar fjársóttum heim, sem um er að ræða.

25. gr.

Nú vilja fjáreigendur á ákveðnu fjárskiptasvæði hefjast handa um fjárskipti, og skulu þeir þá, í samráði við sauðfjársjúkdómanefnd, smúa sér til sýslumanns eða sýslumanna á svæðinu. Skal þá sýslumaður, eða sýslumenn, skrifa öllum hrepps- nefndum á viðkomandi svæði áskorun um, að þær hver í sínum hreppi, boði fjár- eigendur á fund, til að ræða málið og kjósa, með hlutbundnum kosningum, þrjá fulltrúa til að mæta á sameiginlegum fundi fyrir fjárskiptasvæðið. Ef hluti úr hrepp er innan fjárskiptasvæðis, mæta þaðan fulltrúar í hlutfalli við tölu fjáreigenda í hrepshlutunum.

Á sama hátt getur sauðfjársjúkdómanefnd haft frumkvæði um málið.

Sýslumaður, eða sýslumenn, boða fulltrúafund eigi síðar en mánuði eftir að hreppsnefndum á svæðinu hefur verið skrifð. Á fundinn skal einnig boða fram- kvæmdastjóra sauðfjársjúkdómanefndar og hlutaðeigandi dýralækni.

Fulltrúafundur er lögmætur, ef mættir eru $\frac{2}{3}$ hlutar fulltrúa frá þeim hreppum eða hrepshlutum, sem eru á fjárskiptasvæðinu. Nú fallast $\frac{2}{3}$ mættra fulltrúa á að gera samþykkt um stofnun fjárskiptafélags og fjárskipti, og skal þá fundurinn semja frumvarp til slikrar samþykktar. Skylt er sauðfjársjúkdómanefnd að láta í té fyrir- myndir að slíkum samþykktum.

26. gr.

Í frumvarpi til samþykktar skal tekið fram:

1. Stærð og takmörk fjárskiptasvæðis, er félagssamtókin ná yfir.
2. Hvenær fjárskipti skuli fara fram.
3. Um skipun fulltrúaráðs og kosningu stjórnar fyrir fjárskiptafélagið, er skipuð sé minnst 3 mönnum.
4. Um verksvið félagsstjórnar, völd og skyldur.
5. Um kvaðir og skyldur, er félagsmenn takast á hendur í sambandi við fjárskipti, vörzlur og aðrar sóttvarnarráðstafanir.
6. Önnur ákvæði varðandi félagssvæðið og aðstöðu þess til annarra héraða og fjárskiptasvæða.

27. gr.

Nú samþykkir fundurinn frumvarp með $\frac{2}{3}$ atkvæða mættra fulltrúa, og skal hann þá kjósa kjörstjórni, er hafi á hendi undirbúnin atkvæðagreiðslu á félagssvæðinu og talningu atkvæða. Kjörstjórnin velur sér sjálf formann, hún ákveður, hvenær atkvæðagreiðslu skuli lokið, og fyrir hvaða tíma atkvæðaseðlar og fundargerðir skuli komið til kjörstjórnar, og hvenær talning atkvæða skuli fara fram.

28. gr.

Nú hefur frumvarp til félagssamþykktar verið samþykkt á fulltrúafundi með $\frac{2}{3}$ atkvæða allra mættra fulltrúa, og skal þá kjörstjórn sú, er kosin hefur verið samkvæmt ákvæðum 27. gr., senda það öllum hreppsnefndum í þeim hreppum, eða hreppshlutum, er félagssvæðið nær yfir.

Hreppsnefnd skal þá skylt að boða fjáreigendur til fundar í hreppnum samkvæmt kjörskrá, er hún hefur samið, með hæfilegum fyrirvara, og skal taka fram í fundarboði, að frumvarp til stofnunar fjárskiptafélags liggi fyrir til atkvæðagreiðslu. Leiðréttung á kjörskrá má hlutaðeigandi kjörstjórn gera til kjördags.

Atkvæðisrétt um félagsstofnun og fjárskipti hafa fjáreigendur 18 ára eða eldri, þegar atkvæðagreiðsla fer fram, ef þeir hafa átt 15 kindur eða fleiri samkvæmt síðasta skattasframtali.

Afrit af kjörskrá skal fylgja fundarboðinu.

Atkvæðagreiðsla skal vera leynileg.

Að lokinni atkvæðagreiðslu innsiglar oddviti atkvæðaseðla og önnur kjörgögð, þar með kjörskrá, og sendir formanni kjörstjórnar fjárskiptasvæðisins.

29. gr.

Kjörstjórn skal koma saman þann dag, er ákveðið hefur verið samkvæmt 27. gr., til að rannsaka fundargerðir kjörfunda og telja atkvæði. Formaður kjörstjórnar stjórnar talningunni og lætur rita kjörfundargerð, er beri með sér, úr hvaða hreppum, eða hreppshlutum, kjörstjórninni hafa horizt fundargerðir og tölu atkvæðaseðla.

Tvö samrit skal rita af fundargerðinni, og skal öll kjörstjóru undirrita.

Nú hefur atkvæðagreiðsla fallið þannig, að félagssamþykktin hefur hlotið $\frac{2}{3}$ greiddra atkvæða, og sé það að minnsta kosti $\frac{3}{5}$ fjáreigenda samkvæmt kjörskrá, og telst þá félagsstofnunin samþykkt.

Samþykktina skal þá senda sauðfjársjúkdómanefnd í tvíriti, ásamt samriti fundargerðarinnar. Leitar nefndin síðan staðfestingar landbúnaðarráðherra á samþykktinni.

V. KAFLI

Um fjárskipti.

30. gr.

Pegar fjárskiptafélag hefur verið stofnað með staðfestri samþykkt, sbr. 29. gr., skal félagsstjórnin snúa sér til sauðfjársjúkdómanefndar, er ákveður með samþykki ráðherra, hvenær fjárskiptin fara fram.

31. gr.

Sauðfjársjúkdómanefnd hefur ásamt stjórn fjárskiptafélags umsjón með útlýmingu sjúkdóma og fjárskiptum, sem ákveðin eru samkvæmt lögum þessum, og framkvæmdum, sem standa í sambandi við þau.

Sauðfjársjúkdómanefnd ber einkum:

1. Að tryggja það áður en fjárskipti fara fram, að fjárskiptasvæðið sé tryggt með öruggum varnarlinum gegn samgöngum sauðfjár frá sýktum héruðum.
2. Að láta rannsaka heilbrigði fjár, ef ástæða þykir til, í þeim héruðum, sem ætlað er að kaupa lífandi lömb úr.

3. Að ákveða í samráði við félagsstjórn, hvenær slátrun skuli hefjast og hvenær henni sé lokið.
4. Að hlutast til um, að öll lönd á fjárskiptasvæðinu séu smöluð sauðlaus, og getur nefndin ákveðið, að fjallgöngur og réttir fari fyrr fram en venjulega, og að fram fari almennar fjárleitir á afréttum og heimalöndum eftir að slátrun er lokið, og ekki ver mannaðar en í fyrstu göngum. Fjallskilum þessum skal jafna niður eins og örðrum fjallskilum.
5. Að ákveða hvaðan liflömb séu tekin og tilkynna það viðkomandi sýsluniönnum með nágum fyrirvara, áður en slátrun hefst, en þeir skulu aftur tilkynna það fjáreigendum, og skal þá engum gimbrarlömbum slátrað á svæðinu, þar til kaup hafa farið fram.
6. Að sjá um kaup, flutning og merkingu lifflamba, í samvinnu við stjórn viðkomandi fjárskiptafélags.

32. gr.

Fjáreigendur, er hafa heilbrigrt sauðfé, eru skyldir til að selja öll þau gimbrarlömb, er þeir hafa til förgunar, og hrútlömb eftir þörfum, til þeirra fjáreigenda, er hafa fjárskipti samkvæmt lögum þessum. Sauðfjársjúkdómanefnd getur ákveðið, með samþykki landbúnaðarráðherra, að fjáreigendur, sem lausir hafa verið við fjársóttir, séu skyldir til að selja öll sín gimbrarlömb þriðja hvert ár, á meðan fjárskiptum til útrýmingar sjúkdómunum er ekki lokið.

33. gr.

Verðlagsnesnd landbúnaðarafurða skal ákveða verð lifflamba eftir lifandi þunga, miðað við afurðaverð hvers árs. Skulu fjáreigendur þeir, er um ræðir í 32. gr., skyldir til að selja lömbin fyrir það verð, en jafnan sé tryggt, að það sé eigi lægra en fæst fyrir lömbin til slátrunar. Heimilt er þó, ef ástæða þykir til, að ákveða fast söluverð á lömbunum miðað við fyrra árs verð og markaðshorfur á sauðfjárafurðum yfirstandandi árs.

34. gr.

Þegar fjárskipti fara fram í heraði, skal verðlagsnesnd landbúnaðarafurða sjá um, að frystihús á svæðinu sitji fyrir um sölu, svo fjárförgun þurfi eigi að tefjast vegna rúmleysis í frystihúsum.

35. gr.

Liflömb, sem keypt hafa verið, skal hver fjáreigandi hafa i strangri gæzlu fyrsta misserið eftir að þau hafa verið flutt. Sé þess gætt, að eigi leynist í þeim aðrir sjúkdómar, t. d. fjárláði. Ef fjárláða hefur orðið vart í þeim héruðum, sem liflömb eru flutt úr, eða ef hans verður vart í liflömbum, seni flutt hafa verið, skal sauðfjársjúkdómanefnd fyrirskipa og hafa eftirlit með, að útrýmingarböðun fari fram á fjárskiptasvæði því, seni um er að ræða, á sem tryggilegastan hátt.

Fari svo, að sýkt eða grunuð kind komi saman við liflömb á fjárskiptasvæði, skal eigandi lambanna eða så, er kindarinnar verður fyrst var, tafarlaust gera hreppstjóra aðvart. Ber honum að tilkynna það samslundis framkvæmdastjóra sauðfjársjúkdómanefndar, sem ákveður, hvort slátra skuli fénu eða ráðstafa á annan hátt.

Eiganda skulu greiddar fullar bætur fyrir fjármíssi eða óþægindi af þessum sökum.

36. gr.

Veturinn eftir fjárskipti er sauðfjársjúkdómanefnd heimilt í samráði við stjórn fjárskiptafélags að ráða hæfan mann eða menn til að rannsaka sauðfé og leita á heimilum, ef ástæða þykir til, svo að ugglauðst sé, að hvergi sé leynt sýktu eða grunuðu fé.

Komi það í ljós, að fé hafi verið haldið á laun, skal það og allt fé, er saman við það hefur getað komið, tekið og slátrað eða ráðstafað á annan hátt, allt á kostnað þess, er leyndi.

Sá, sem leynir fé, skal sæta ábyrgð samkvæmt 175. gr. hegningarálaganna. Verði brot hans til þess, að drepa þurfi fé annarra manna, skal hann skyldur að bæta það tjón og óþægindi, er af hlýzt.

VI. KAFLI

Um fjárframlög ríkisins til fjárskipta.

37. gr.

Framlag ríkisins vegna fjárskipta miðast við fjártolu eiganda við næstsíðustu áramót á undan samkvæmt skattaframtali, þannig að við fjárskipti á árinu 1947 miðist bætur við fjártolu á skattaframtali 1946 og svo áfram.

Réttur dánarbúa vegna fjárskipta yfirlæstir er erfingja, ef þeir halda áfram sauðfjárrækt á svæðinu.

Réttur manna, sem reisa bú eða eru að byrja ljáreign eftir gildistöku laga þessara án þess að vera erfingjar í dánarbúi á fjárskiptasvæði, byggist á næsta skattaframtali á undan fjárskiptum.

Peir, sem eru hættir búskap og kaupa ekki lömb eða eru fluttir burtu af fjárskiptasvæðinu, þegar fjárskipti fara fram, fá ekki bætur.

Geitfé skal hæta eftir sömu reglu og sauðfé.

38. gr.

Framlag ríkisins greiðist á þann hátt, að fyrir hverja bótaskylda kind fái fjáreigandi hálf lambsverð samkvæmt verði líflamba það haust, sem fjárskipti verða. Kostnað við flutning líffjár inn á fjárskiptasvæðin greiðir ríkissjóður og einnig aðstoð sauðfjársjúkdómanefndar vegna kaupanna. Þetta gildir þó eigi annað fé en það, sem fengið er til að bæta í skarðið fyrir bótaskylt fé.

Kostnað við umsjón fjárskiptafélaga vegna líffjárkaupa greiði ljáreigendur sjálfir. Ljáreigendur skulu fá líflömb fyrir 70% af bótaskyldri fjártolu, og sé ef unnt er útvegað ½ af þeim haustið, sem fjárskipti verða, en það, sem til vantart, næsta haust á eftir. Sé ekki hægt að útvega lömbin svo fljótt, ber að greiða afurðatjónsbætur fyrir þau, er til vantart, á fyrsta ári, á sama hátt og fyrir er mælt í 40. gr. Framlag ríkisins skal greitt ári eftir, að fjárskipti fóru fram, en vera skal það til tryggingar greiðslu á andvirði keypta líflamba.

Stjórnum fjárskiptafélaga er heimilt að ráðstafa líffé til ljáreigenda að nokkru með hliðsjón af tekjumöguleikum þeirra, ef mjög fátt líffé er fáanlegt.

39. gr.

Veita skal ljáreigendum uppeldisstyrk vegna vanhalda af ljársóttum, þar sem svo hagar til á sýktu svæði, að ljáreigendur geta ekki samkvæmt áætlun nefndarinnar búið við fjárskiptum næstu 2 ár, og hafa ekki viðunandi aðstöðu til mjólkursölu.

40. gr.

Reynist óumflýjanleg nauðsyn að hafa einhver svæði sauðlaus árlangt, eftir að niðurskurður hefur farið fram, skal ríkissjóður greiða ljáreigendum, vegna afurðatjóns, hálf lambsverð fyrir hverja bótaskylda kind það ár, sem svæðið er sauðlaust. Að öðru leyti skal framlag greitt eins og fyrir er mælt í 38. gr.

41. gr.

Ef sauðfjársjúkdómanefnd telur nauðsynlegt að útrýma sjúkdómi með niðurskurði á sýktu eða grunuðu svæði, þar sem fjárskiptafélag fæst ekki stofnað samkvæmt lögum þessum, þá getur hún látið útrýminguna fara fram með samþykki landbúnaðarráðherra. Bætur skal þá greiða ljáreigendum samkvæmt mati eftir gildandi lögum um eignarnám, en skylt er matsmönnum að taka til greina sýkingu ljár á svæðinu eða yfirvofandi sýkingarhættu.

VII. KAFLI Um sóttvarnarstöð og einangrun.

42. gr.

Koma skal upp í eyju í nágrenni Reykjavíkur öruggri sóttvarnarstöð, þar sem hafa megi í haldi undir fullu eftirliti, dýr hverju nafni sem nefnast, sem til landsins kunna að flytjast. Skal stöðin rekin á kostnað ríkisins í umsjá og undir stjórn yfirdýralæknis, samkvæmt reglum, er landbúnaðarráðherra setur.

43. gr.

Fáist eigi með frjálsu samkomulagi keyptar eða leigðar eyjar, er að dómi yfir-dýralæknis og samkvæmt úrskurði landbúnaðarráðherra henti sem stöðvar fyrir starfsemi þá, sem um ræðir í 42. gr., má samkvæmt gildandi lögum um eignarnám taka eina eða fleiri af eyjunum Engey og Viðey við Reykjavík og Þerney á Kollafirði eignarnámi eða leigunámi, allt eftir því, er landbúnaðarráðherra ákveður, til þess að komið verði á fót sóttvarnastöð, sbr. 42. gr.

VIII. KAFLI Almenn ákvæði.

44. gr.

Sauðfjársjúkdómanefnd er heimilt að láta árlega safna skýrslum eftir því sem hún telur þörf á, um hvers konar vanhöld á sauðfé, sem alið er upp, svo og fínaðar-höld yfirleitt.

Nefndin getur ákveðið, hvort eða að hve miklu leyti kostnaðurinn við þessa skýrslusöfnun greiðist af ríkissjóði.

45. gr.

Landbúnaðarráðherra er heimilt, eftir tillögum sauðfjársjúkdómanefndar, að gera hverja þá ráðstöfun, er hainn álítur nauðsynlega til að hindra útbreiðslu fjársóttanna og til að útryma þeim. Nær það einnig til garnaveiki í nautgripum.

46. gr.

Landbúnaðarráðherra setur reglugerð, er ákveður nánar um framkvæmd laga þessara, allt eftir því sem þurfa þykir og ástæður eru til á hverjum tíma. Sauðfjársjúkdómanefnd hefur einnig heimild til að setja nánari fyrirmæli en ákvæði reglugerðar segja til, um einstök framkvæmdaratriði, er að kalla í hvert sinn, ef hún telur þess þörf og landbúnaðarráðherra samþykkir.

47. gr.

Brot gegn lögum þessum, svo og reglugerðum og fyrirmælum, er sett verða sanikvæmt þeim, varða sektum allt að 10000 krónum, eða fangelsi, og skal með mál út af slíkum brotum farið sem almenn löggreglumál.

48. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 27 8. sept. 1931, lög nr. 45 19. júní 1933, lög nr. 9 25. jan. 1934, reglugerð nr. 36 24. apríl 1934, reglur nr. 6 20. jan. 1936, lög nr. 16 28. maí 1941, lög nr. 75 27. júní 1941, lög nr. 88 9. júlí 1941 og reglugerð nr. 4 2. jan. 1942, svo og öll ákvæði, reglur og fyrirmæli, er út hafa verið gefin og sett af sauðfjársjúkdómanefnd eða öðrum aðilum í umboði hennar, á grundvelli téðra laga og reglugerða.

49. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.